

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben háshor hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszajuttatja
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes más ára 8 fillér.

Uj püspökség.

Az új görög katolikus püspökség itt áll előttünk, a megvalósulás küszöbén. Minden tényező megadta már hozzájárulását felállításához — most már csak idő kérdése, mikor alakul meg valósággal az új egyházmegye.

Ennek a püspökségnek a felállítása történeti esemény, mely a multak nehéz küzdelmeit koronázza diadallal és új reményt nyújt új küzdelmekre. Nevezetes lépés történt előre ugy a görög szertartásu katolicizmus, mint a magyarság érdekében.

A görög szertartás becses és drága kincse az egyháznak. Szentek és vértanúk, hitvallók és egyházatyák fényes sorozata ad dicsőséget Kelet ritusának, a görög szertartásnak. A szent Unióban is érintetlenül hagyatott az ősrégi keleti szertartás s az egyház mindenkor szíven viselte keleti ritus szerinti hiveinek minden, tehát szertartási ügyeit is.

Ennek a görög szertartásnak hathatós védelmére, tekintélyének fokozására fog szolgálni az új püspökség.

Nálunk sajátságos körülmények egészen különleges helyzetet teremtettek a görög szertartásu katolikus egyházszervezet egy részében.

Az Unió előtt görög keletiek nálunk a magyarok, rutének, oláhok és szerbek közt voltak találhatóak. Az Unió alkalmával a görög katolikus magyarok csaknem mindnyájan, a rutének ugyszólván kivétel nélkül egyesültek az ősi egyházzal. A szerbek egy kis része egyesült: részükre alakították a kőrösi püspökség. Az oláhság megoszlott: többsége megmaradt a szakadással, de igen erős kisebbség visszatért az egyház hűségére.

Ez a helyzet fejlődött aztán tovább, az adott alapokon.

A görög katolikus püspökségek közül a kőrösi a zágrábi érsekség alá kerülvén, horvát befolyás alá jutott. A munkácsi és az eperjesi csak magyar és ruthén hiveiket békésen vezethették az üdvösség felé, nem lévén aggodalom az iránt, hogy a római egyháztól eltávolíthatnák őket. Az egyre erősödő magyar nemzeti szellem ezt a két egyházmegyét teljesen áthatotta, ruthén hiveik, Rákóczi leghivebb fiai, különben is jó magyar hazafiak voltak mindenkor s ma a munkácsi és eperjesi görög szertartásu egyházmegyék magyar hazafias érzés szempontjából versenyeznek bármelyik latin szertartásu egyházmegyével.

Más volt a helyzet a többi görög

szertartásu egyházmegyében, a románoknál.

Ezek szemben állottak és állanak a görög keletiek tömegének vonzó erejével. A görög keleti román magát tartja egyedül igazi oláhnak s mikor a görög keleti parasztot a bíróság előtt vallása felől kérdik, azt feleli rá, hogy tisztas román. Ez az ellentét idézte elő a görög katolikus oláh egyházmegyékben azt a törekvést, hogy nemzetiségi tendenciák tekintetében ne maradjanak ők sem a görög keletiek mögött, nehogy a nemzetiségi agitáció elcsábíthassa hiveiket. Igen ám, de ezeknek a gör. kath. egyházmegyéknek a területén is százezerszámra élnek gör. kath. magyarok s az a nemzetiségi tendencia, mely az oláhság görög katolikusait vissza akarta tartani a szakadástól, egyben mélyen sértette a görög katolikus magyarokat, veszélyeztetette hithűségüket és magyarságukat egyaránt.

A görög szertartás érdeke azt követelte, hogy ezek a magyarok oltalmaztasanak meg az idegen nemzetiségi befolyástól, élhessenek hitüknek anyanyelvük veszélyeztetése nélkül, — fel kellett számukra állítani az új püspökséget. Ezzel megszűnt az a súlyos dilemma, mely elé

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Angolok Nagyváradon.

Kulturális szempontból nagy borderejű sport esemény színhelye lesz ma Nagyvárad. Anglia derék fiai a Bishop Auckland football club tagjai Nagyváradon először jelentek vidéki városban, hogy itt hazájuknak gyönyörű játékát, a labdarugást a maga kiforrott művészi tökéletességében bemutassák.

A ritka sport esemény elé Nagyvárad város kultur társadalma a legnagyobb érdeklődéssel tekint.

A Bishop Auckland angol amateur football club tagjai tegnap este érkeztek Nagyváradra. Az érkező idegen vendégeket a vasuti állomás perronján több száz főnyi tömeg várta. Ott láttuk a közönség sorában a Nagyvárad Mérnök és Építész Egylet tagjait, a nagyvárad sport egyletek vezetőit.

Pont hét órák érkezett meg Budapest felől a gyorsvonat. A vasuti kocsiból kiszálló angolokat kitörő éljenzéssel fogadták és meleg fogadtatásban részesítették.

Pásztor Bertalan városi aljegyző a NAC alelnöke intézett rövid beszédet *Uklyárik* Béla a Ferencvárosi Tornaclub elnökéhez, az angol kísérőjéhez, majd dr. Dénes Sándor üdvözölte angol nyelven a vendégeket, akiknek nevében Domling őrnagy a Bishop Auckland elnöke válaszolt.

Ezután háromszoros lup-kip hurráh kiáltás hangzott el és az angolok a közönség éljenzése közben beültek a zászlókkal földszintű automobilokba és a Pannonia szállodába hajtottak.

A szállodák előtt ismét nagy óvációkkal fogadták őket.

Elszállásolás után vacsora következett, ami után átmentek a Pannonia kávéházba, ahol *Prikolics Pongrácz* Eleknek, a kitűnő fiatal cigányprimás bandája gyönyörködtette játékával az angol vendégeket.

Ma délelőtti reggeli után a rendezőség a város nevezetességeit mutatja be az angoloknak és délután pedig megtartják a mérkőzést, amely iránt szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánul.

A NAC nagy ambícióval készül a mai küzdelemre, mert átérzi az angol footballistákkal való mérkőzésbe bocsátkozás fontosságát. A mi derék fiaink erős becsvágygal készülnek játéktudásuk bemutatására, hogy az angolok előtt a vidéki labdarugó sport fejlett nivóját bizonyíthassák. És ha a győzelem reményétől teljesen távol állanak is, azt hisszük sikerülni fog nekik becsülést szerezni a club jóhírnevének és ma már országosan értékeit játéktudásának.

A Bishop Auckland játékosai: Clough (kapu), Ansell, Blencau (háttédek), Hedley, Montgomery, Robinson (fedezetek), Ludford, Fleming, Kirby, Riley, Pigg (csatárok), akikkel szemben a NAC. kitűnő kapitánya a következő csapatot állítja ki: Sisi (kapu), Szűcs, Szrenka (háttédek), Milodanovics, Stotte, Weisz (fedezetek), Niessner, Hanny, Kovács, Szkriván, Vécsy (csatárok), Niessner Aladár a NSE kiváló csapatkapitánya, a hírneves reprezentatív játékos, mint vendég játszik a NAC. csapatában. A NAC. ugyanis alkalmat kíván adni, hogy a város football sportjának a kiválósága, habár más clubnak a tagja is, e nagyjelentőségű sport eseménynek aktív részese lehessen. És Niessner Aladár finom sport érzékéről tesz ta-

nuságot, hogy élve a kitüntetett alkalommal a NAC csapatában a club színeiben fog játszani. Másik érdekessége lesz a darabnak a népszerű Sisi jelenléte, aki bravúrös védésével bizonyára sok góltól fogja megmenteni a NAC. kapuját.

A mérkőzés vezetésére a M. L. Sz. Fehéry Akos (Bak) és ifj. Földesy János (Beack) harmadosztályú bírókat jelölték ki, kik közül valószínűleg ifj. Földesy János fogja a bírói tisztelet betölteni. Határbírók lesznek Szabó Andor szövetségi bíró és az angolok egyik játékosa.

A rendezőség nagyarányú előkészületeket tesz, hogy a pálya előrelátható nagyforgalmát akadálytalanul lebonyolíthassa. Lakatos Béla tornatanár a NAC. kitűnő művezője, aki pályaszabvány is vezetése alatt a club tagjaiból alakult rendező bizottság fog a közönség megfelelő elhelyezése körül szorgoskodni.

A mérkőzés délután fél 5 órák kezdődik. A mérkőzés előtt Stotter Aladár csapatkapitány fogja üdvözölni angol nyelven a vendégcsapatot és a NAC. nevében gyönyörű seelyem zászlót fog nekik átadni. ANAC. csapata ez alkalommal teljesen új dresszen fog a pályán megjelenni, hogy ezzel is jelezze a mérkőzés ünnepélyes voltát.

A barometrum állása szerint ma délutánra tiszta derült idő várható s így a mérkőzés szép lefolyását mi sem fogja akadályozni s a időjárás bizonyára senkit sem fog visszatartani a mérkőzés megtekintésétől.

A mérkőzés jegyei a mai délelőtti folyamán még kiválthatók Lebovits és Fia Bémer-téri férfi szabó üzletében. Ajánlatos a jegyek előzetes megvásárlása, mert délután nagy tolongás lesz a pénztárnál. Délutáni pénztárnyitál fél 3 órák.

az oláh vidékekre is kiterjedő görög kath. egyházmegyék magyarsága oly gyakran állítottatott s amely dilemmából eddig vajmi gyakran csak vagy hite, vagy anyanyelve kárával szabadult.

Hogy mit jelent az új egyházmegye reánk nézve, annak illusztrálására elég, hogy a nagyváradi gör. kath. egyházmegyéből 44 plébániát fognak hozzá csatolni, köztük bizonytalán az érmelléki, a nyírségi, makai, nagyváradi rutén szinmagyar, de a sematizmusban többnyire oláh, néha rutén nyelvűnek kitüntetett plébániákat.

Mennyi keserűség fog megszűnni! Mennyi harctéren fog felvirágozni a hitélet zavartalan, tiszta békéje!

Egyet sajnálunk: a székelyföld görög katolikus magyarságának kérdése még mindig megoldatlanul maradt. Reméljük azonban, hogy a megtett első lépés után jön a második is s a mely oltalmat megkaptak a görög katolikus magyarok a Királyhágón innen, nem soká fogják azt ott tul sem nélkülözni.

Pedig odaát még nagyobb a veszedelem, még sürgősebb volna a segítség.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 12.

Elnök **Návay** Lajos.

Bemutatja Arva vármegye átiratát, melyben köszönetét fejezi ki a Háznak a *Tresztenai* tűzvész alkalmával kifejezett részvéte és anyagi segítségéért. Bemutatja gróf *Wichenburg* Márk levelét, amelyben külügyi osztályfőnökké való kinevezése miatt mandátumáról lemond. A Ház az elnököt felhatalmazza, hogy a megüresedett kerületben a választás kiírása iránt intézkedhessék. Bemutatja a komáromi kerületben tizedikén megválasztott *Sárkány* Ferenc megbízó levelét. Javasolja, hogy az igazoló bizottsághoz utasítsassék. (Zaj. Felkiáltások a baloldalon. Eljén az általános titkos választójog. Mennyibe került a választás?!) Jelenti, hogy *Sárkány* Ferenc bejelentette, hogy ezidőszent összejárhatetlen helyzetben van. Bemutatja *Lovász* Márton levelét, amelyben a Házról távozási engedélyt kér. Kérdi, megadja-e a Ház az engedélyt? (Felkiáltások igen! nem! Kun Béla névszerinti szavazást kérő ívet nyújt át az elnöknek.)

Návay Lajos elnök elrendeli a szavazást előbb azonban az ülést

5 percre felfüggeszti,

mely után a szavazás megejtetvén, a Ház a kért szabadságot 127 szavazattal 19 ellen megadta.

Návay Lajos elnök jelenti, hogy **Polónyi** Dezső a házszabályok 236. szakasza alapján napirend előtti felszólalásra kért engedélyt, amit ő megadott.

Polónyi Dezső: A lefolyt szavazás alatt két jelenetet figyeltem meg. Az egyik az, hogy **Kállay** Tamás, amikor nevét szólították, a szavazást egyszerűen megtagadta, a másik pedig **Farkas** Zoltán esete, amikor a jegyző olvasta a nevét egyszerűen hallgatott és nem jelentkezett szavazásra. A házszabályok rendelkező szakasza kötelezővé teszi, hogy a képviselők az ülésen jelen vannak, kötelesek szavazni. (Zaj a jobboldalon.) Szerinte a szavazás nem volt házszabályszerű.

Návay Lajos elnök kijelenti, hogy a képviselők ha az ülés térében vannak, kötelesek szavazni. A ki nem él szavazati jogával, ez ellenkezik a házszabályok szellemével.

Benedek János szóvá teszi, hogy a jegyző **Battyhányi** Tivadár gróf nevét átugorta s csak

Battyhányi figyelmeztetése után olvasta újra a nevet.

Battyhányi Tivadár gróf bírálja a lefolyt névszerinti szavazás eredményét, amely szerinte házszabályellenesen folyt le. Konstatálja, hogy **Abrahám** Dezső és **Benedek** János dacára annak, hogy az ülés térében voltak, nem éltek szavazati jogaikkal, mert nem hallották nevük olvasását.

Ráth Endre nem az elnök eljárását akarja bírálói, hanem ellenkezésképpen az elnöki tekintélyt akarja megóvni. Kéri az elnököt, hogy a szavazást érvénytelenítse és új szavazást rendeljen el. (Helyeslés balfelől.)

Bakónyi Samu kijelenti, hogy az első névsor olvasásnál igennel leszavazott és a második szavazásnál mégis szólították a nevet. Szerinte ez a szavazás érvénytelen.

Polónyi Géza azt szeretné tudni, hogy **Kállay** Tamás neve hol fog szerepelni, a leszavazottak vagy a távollevők között? (Az elnöki széket **Beöthy** Pál alelnök foglalja el.)

Jaczkó Pál konstatálja, hogy **Ráth** Endre az igazat mondotta, mert ő először nemmel leszavazott, s másodsor mégis felolvasták a nevét a távollevők között.

Abrahám Dezső: Abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy **Návay** elnök urral a lefolyt szavazásról tett véleményével egyetértek. Az a kérése, hogy **Kállay** igazolásra szólítsassék fel.

Beöthy Pál alelnök: **Polónyi** Dezső és **Ráth** Endre azt a kérést intézték az elnökséghez, mi a véleménye a **Kállay** eljárásáról. Szerinte ebben a kérdésben a Ház nem határozhat, hanem a *mentelmi bizottság* fog feleletet dönteni. (Óriási zaj a baloldalon. Az elnök **Kovács** Gyulát és **Bikádi** Antalt rendreutasítja. Kun Béla zárt ülést kérő ívet nyújt át. **Beöthy** az óriási zajban szavazást rendelt el, amelynek eredménye azon a nagy zaj miatt ismeretlen. A jobboldal feláll, tapsol és éljenez. A baloldal tombol és a padot veri. Zárt ülést kérünk. **Zlinszky** István és **Rudnyánszky** az elnöki emelvényen hevesen gesztikulálnak, a nagy zajban azonban nem lehet hallani mit beszélnek. Az óriási zajban az elnök a szavazás eredményét kihirdette ugyan, azonban ezt senki sem hallotta. **Eitner** Zsigmond egy harmadik zártülést kérő ívet nyújtott át az elnöknek.)

Beöthy Pál alelnök az ülést öt percre felfüggeszti, előbb azonban a zárt ülést elrendeli.

Zárt ülés.

Návay Lajos elnök.

Holló Lajos kifogásolja, hogy **Beöthy** Pál alelnök a házszabályokat nem parlamentárisan kezeli és hogy egy határozatot akart provokálni.

Sághy Gyula helyteleníti az elnök eljárását.

Návay az ülés további folytatása alatt az elnöki bejelentéseket folytatja.

Ezután **Lukács** László a brüsszeli cukorszerződés meghosszabbítására vonatkozó javaslatot terjeszti elő.

A holnapi ülés napirendjének megállapítása után **Eitner** Zsigmond terjesztette elő interpellációját a komáromi választás dolgában.

Az ülés vége fél 3 órakor.

A békeakció.

Konstantinápoly, ápr. 21.

(Saját tud. ápr. 12. A nagyhatalmak diplomáciai akciója Giers orosz nagykövet holnapra várt megérkezése után fog megkezdődni, a formula dolgában már megállapodtak.

Városi közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap oly gyorsan végzett a tárgysorozatba felvett ügyekkel, hogy dacára a két szavazásnak, fél 6 órára már az összes ügyeket letárgyalta. Ezután már csak az interpellációkat hallgatták meg, amelyek között a legérdekesebb volt *Czegledy* Jeremiás felszólalása a jégárának felemelése ellen.

A jéggyár vezetősége önkényüleg felemelte a jég árát, sőt hír szerint kartellbe lépett a vezetőség a szőlősi jéggyárral. Az árak tényleg ezt látszanak igazolni. Ez ellen pedig a tanácsnak a leghatósabban kell intézkedni, mert a városi jéggyár nem nyereségre, hanem közegészségi indokokból létesült s a kartell erkölcstelen volna a város részéről.

A közgyűlés lefolyása különben a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnökölt. A bizottság tagjai százan voltak jelen.

A polgármester jelentését tudomásul vették. Sor került a dr. **Kripka** Henrik halála folytán megüresedett árvaszéki ülnöki állás választás utáni betöltésére.

Kijelöltettek: **Poynár** Dezső dr., **Böszörményi** László, dr. **Kránczly** Kálmán és **Vincze** Béla, nem jelöltetett dr. **Fanta** Róbert.

Beadatott 98 szavazat s **Poynár** Dezső 59 szavazattal árvaszéki ülnökké választott. Szavazatot kaptak még **Kránczly** Kálmán 15. **Böszörményi** László 23-at.

A dr. **Várady** Zsigmond lemondása folytán megüresedett közigazgatási bizottsági tagságra a munkapárt dr. **Adorján** Ármint, a függetlenségi párt pedig **Szokoly** Tamást jelölte.

A titkos szavazásnál beadatott 188 szavazat s megválasztott 73 szavazattal dr. **Adorján** Ármint, **Szokoly** Tamás 26 szavazata ellenében.

A tanács bemutatja a belügyminiszter leiratát a folyó évi álamsegély felosztása tárgyában. — Elfogadták.

Az építkezési szabályrendeletet vita nélkül fogadták el.

Az Apolló felépítése.

Az Apolló épület felépítése tárgyában megtartott árlejtés eredményét azzal terjesztette be a tanács, hogy a földmunkákat, elhelyező munkákat, kőfaragó, ács, tetőfedő, asztalos, lakatos és mázó munkákat **Reisinger** Józsefnek adják ki, ha az ajánlatában foglalt kikötésektől eltekint; — a kőműves munkákat **Rendes** Vilmosnak, s ha **Reisinger** a fentieket nem vállalná, azokat szintén **Rendes**nek adják; — a vasbeton, kályhás, szobrász munkákat **Incze** Lajos és **Társának**; — a vasmunkákat a nagyváradi vasöntődének, a bádigos munkákat **Goldberger** Lajosnak, a burkolati munkákat **Urbach** Miksának, az üveges munkákat **Szichta** Tivadarnak, a szobafestő munkát **Weinstock** és **Ritternek**, a központi fűtést **Waldmann** Antalnak, a vízvezetési és csatornázási munkákat **Bernacsik** Józsefnek.

Dr. **Medvigy** Gábor helyesli a tanács javaslatát, azért, hogy a kisipart is részesíteni akarja munkákban. Ezt kíváná az egész vonalon. Az asztalos, lakatos és mázó munkákat egy fővállalkozóknak akarnák adni, holott ezt is kisiparosnak kell adni, még némi áldozattal is. Ez megfelelő közszállítási szabályzatnak. Ez a három munkánem 96000 korona s csak 1000 koronával olcsóbb a nagyvállalkozó ajánlata. Indítványozza, hogy az asztalos munkákat **Réh** Ferencnek, a lakatos **Vicsay** Testvéreknek, a mázó **Pethő** Zsigmondnak; a padozati munkát pedig **Rendes** Vilmosnak adják. Egyebekben a tanács javaslatát fogadja el.

Fried Ferenc a kisiparosokat illetőleg egy nézetet van **Medvigy**gyel. Az a gyakorlatban elképzelhetetlen, hogy a kőműves, föld- és elhelyező munkák szétválasztassanak. Együtt a 3 munkánál **Reisinger** 2000 koronával olcsóbb,

mégis a kőműves munkát Rendesnek akarják adni, mert ennél az egy munkánál 600 koronával olcsóbb. Szétosztás esetén ki lesz felelős az esetleges hibáért.

Altmóder Endre mérnök műszaki szempontból azt szükségesnek tartja, sőt kéri, hogy a 3 munkát egynek adják ki. Abba, hogy ki nek adják, nem szól bele.

Komlóssy József a szabályokból azt igyekszik kimagyarázni, hogy a 3 munkát lehet külön-külön is kiadni. *Medvigy* indítványát elfogadja.

Dr Stokker József a kőműves, föld- és elhelyező munkákra is elfogadja a tanács javaslatát.

A többség a kőműves munkát is *Reisinger*nek adja; a padozatmunkákat *Rendes Vilmos*nak; az asztalos, lakatos és mázoló munkákat kisiparosoknak adták, egyébként a tanács javaslatát elfogadták.

A lakbérleti szabályrendeletet, *dr Adorján* Emil és *dr Medvigy* Gábor felszólalása után levették most a napirendről s a jövő közgyűlésen tárgyalják.

Az állandó központi tejcsernok felállításának elvből leendő elfogadását javasolja a tanács s egy tejmestert alkalmazzon a város 1 évre.

Weisz Lajos elfogadja a tanács javaslatát, de a tejmestert ideiglenesen csak 6 óra fogadják fel s fizetését a törvényhatóság állapítsa meg. Ezt indítványozza.

Gerő Armin elfogadja, hogy a tejmestert 6 hónapra fogadják fel, mert hiszi, hogy előbb is meg lesz a kérdés oldva. Novemberben már megszeretné nyitni a tejcsernokot. A felvételi feltételek megállapítását bizzák a tanácsra.

A tanács előterjesztését elfogadták, azzal, hogy a tejmestert 6 hónapra alkalmazzák.

A város külső részein elkészített gyalogjárda tárgyában elfogadták a tanács előterjesztését.

A magyar városok kongresszusának meghívóját azzal vették tudomásul, hogy a város az egyetemes kongresszuson *dr Hoványi Géza*, *dr Medvigy Gábor*, *dr Adorján Emil*, *Rimler Károly*, *Lukács Ödön* és *dr Thury Károly* által képviselteti magát.

Elfogadták a tanács előterjesztését, hogy a gyógyszerárak átruházása után szedendő átirás jutalékról szóló szabályrendeletet májusban tárgyalják.

A többi apróbb ügyek letárgyalása után, fél 6 órakor áttértek

az interpellációkra.

Weisz Lajos az Újvároson kijelölt sertéstermelő hely megközelíthetőségét említette fel, mire a polgármester megígérte, hogy intézkedik.

Balogh Döme a csatornázás folytán járhatatlanná tett utcák rendezését s a derítő medence elkészítését sürgeti.

Rimler Károly polgármester hivatkozik a rossz időjárásra. Ahol szükséges, a csatornázási vállalat terhére kijavítják az utcákat. A szennyvíz csatorna még nincs bekapcsolva. A derítő medence elkészítését sürgetik.

Dr Rozvány Jenő a munkás kisiskolák építését sürgeti.

Szokoly Temás a cselédmizériákat említette fel s kérte, hogy addig is, míg a hatóság veszi kezébe a cseléd elhelyezést, a rendőrség szigorúan ellenőrizze a cselédelhelyező-intézeteket.

Gerő Armin főkapitány örül a kérdés felvetésének. A hatósági cseléd elhelyezésre vonatkozó szabályzat már kész s legközelebb tárgyalják.

Baróthy Pál rámutat, hogy a közgyűlés a Rhédey-kezt fejlesztését elhatározta s legkésőbb ez év tavaszára tűzte ki. Miért nem lett ez a határozat végrehajtva s az akadályt miért nem jelentette be a tanács.

Rimler Károly polgármester azt válaszolta, hogy a csatornázás akadályozta a határozat végrehajtását, továbbá a mérnöki hivatal sem készíthette még el a terveket.

Czege Jermiás a jéggyár azon eljárását kifogásolja, hogy a jég árat felemelte. Kell e a városnak kartell? Utasítsák a vezetőséget, hogy a tavalyi árakat állítsa vissza s a kartellból a városi jéggyár lépjen ki.

Rimler Károly polgármester kijelenti, hogy a város főmérnöke önkényűleg emelte fel a jégárát s azt nem mutatta be a tanácsnak. A tanács intézkedni fog a jég árának megállapítása iránt.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Tisza és Auffenberg.

A mult kormányválság óta nagyon feszült a viszony *Auffenberg* közös hadügyminiszter és a munkapárt között, mely a resolúció elejtését *Auffenberg*nek tulajdonítja.

A delegációs üléseinek közeledtével felujul ez az ellentét, mert egyre bizonyosabbá válik, hogy mégis csak *Auffenberg*gel kell tárgyalniok a delegációban.

A hangulatot jellemzi az a folyosói beszélgetés, melyben a kérdésről *Tisza* István gróf is nyilatkozott.

Ugyanis mialatt bent az üléssteremben a felujult obstrukció jóvoltából ismét szavaznak, addig a folyosón egy nagyobb csoport verődött össze. Gróf *Tisza* István is a társasághoz szegődött, a melyben *Sándor* Pál vitte a szót:

— *Auffenberg*nek mennie kell — így tüzeit. — Nem tudom elképzelni, hogy egy olyan nagy párt, a minő a miénk, szóltalanul nézze azt, hogy a hadügyminiszter a helyén marad és azt sem tudom elképzelni, hogy a delegáció tagjai hogy fognak *Auffenberg*nek szemébe nézhetni. Én magam nem tudnék ott lenni és azt hiszem, neked is — fordult gróf *Tisza* Istvánhoz — a ki olyan energikusan léptél föl ellene, gondolkoznod kell afelett, hogy *Auffenberg* tovább ne maradjon helyén.

Gróf *Tisza* István így válaszolt:

— Sok tekintetben igazad van, de engedj meg, hogy arra figyelmeztesselek, hogy a hadügyi költségeket a delegáció nem *Auffenberg*nek, hanem az országnak szavazza meg.

Sándor Pál: Igaz, a mit mondasz, azonban akkor *Heltai* Ferencnek kell igazat adnunk, a kinek az a propositiója, hogy a magyar delegáció megszavazza ugyan a hadügyi költségvetést, de a hadügyminiszter személye iránt való bizalmatlanságnak azzal ad kifejezést, hogy a fizetéséből — mondjuk — 100 koronát levon.

Báró Láng Mihály: Ez tényleg helyes a bizalmatlanság kifejezésére s a legjobb volna, ha a delegáció törölné a hadügyminiszter egész személyi járandóságát.

Gróf *Tisza* István ezekkel a szavakkal végezte be a vitát:

— Mindenesetre gondolkodni kell valami megoldás fölött.

Megrágalmazott megyei tisztviselő.

A Pesti Hirlap bocsánatot kér.

A mult év május havában cikk sorozat jelent meg a »Pesti Hirlap«-ban, Biharvármegye közállapotáról és a közügyek intézéséről. A cikk sorozaton meglátszott azonnal, hogy biharmegyei információk alapján láttak napvilágot és hogy a cikkeknek per lesz a következménye. Az első cikkek a vaskóhi főszolgabíróval foglalkoztak és olyan dolgokat tártak fel, melyek valóság esetén nemcsak a közmegevetést provokálták volna, de a főszolgabíró állása is utána uszott volna. Ismerve azonban *Tempeleán* Dezső vaskóhi főszolgabíró egyéniségét az első pillanatban sem adtak hitelt a cikkeknek.

A meghurcolt főszolgabíró ellen azonban, hogy kellőleg tisztázva legyen a dolog az alispán elrendelte a fegyelmi vizsgálatot, melynek vezetésével *Keszthelyi* Zoltán főjegyzőt bízta meg. A főjegyző a Pesti Hirlapban felhozott vádakban a legapróbb részletekre is kiterjeszkedő vizsgálatot indított. Hónapokon keresztül tartott a hatalmas ügy teljes megvizsgálása, mely után az alispán meghozhatta a fegyelmi ügyben határozatát. A vizsgálat adatai teljesen tisztázták *Tempeleán*t a vádakkal szemben s így az alispán felmentette őt a következmények alól.

A meghurcolt főszolgabíró ekkor felettes hatóságától felbatalmazást kért arra nézve, hogy a Pesti Hirlap, illetve a cikkek írója ellen rágalmasz miatt megindíthassa a megfelelő eljárást. A Pesti Hirlap miadézideig hallgatott az ügyről.

Mikor azonban már a tárgyalás napja is ki volt tűzve, akkor a cikkek szerzője tárgyalásokat kezdett a meghurcolt vármegyei tisztikarral.

A tárgyalások folyamán az illetékes megyei tisztviselők belátták a cikk írója *Fehér* Armánd mentségeinek emberileg elfogadható állását és kijelentették, hogy a teljes elégtétel szolgáltatás esetén az ügynek bűnügyi uton való megtorlásától elállanak. *Fehér* a tisztikarnak ezt a valóban lojális kívánságát tegnap készségesen teljesítette.

A budapesti esküdtbírósg ugyanis tegnap foglalkozott a feljelentéssel. A tárgyaláson megjelentek a felek, azonban az ügyben ítélethozatalra nem került a sor. A tárgyalás megoyitása után *Fehér* Armánd ugyanis kijelentette, hogy ő nem rosszakaratból írta a cikkeket, hanem őt egy felfüggesztett biharmegyei jegyző, *Juhász* Sándor vezette félre. A megirt dolgokra kijelentette, hogy csak félrevezetés folytán kerültek a lapba és hogy azok valótlanak. Egyszersmint kijelentette azt is, hogy hajlandó bocsánatot kérni a megsértett főszolgabírótól és az egész tisztikartól.

Tempeleán Dezső, aki szintén jelen volt a tárgyaláson a bocsánat kérést elfogadta, mire az esküdtbírósg a további eljárást beszüntette. *Fehér* Armádnak a férfias eljárása Biharvár-

A legujabb

tavaszi czipő ujdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységárak.

Telefon 687

Telefon 687.

megye meghurcolt tisztviselőinek fényes elégtétel.

A bocsánatkérés és a vádak megcáfolása által kiköszörülték azt a csorbát, melyet a vármegye tisztviselőkarán ejtettek.

A törvényszék tegnapi tárgyalásával és ennek eredményével külföldben a legilletékesebb Pesti Hirlap mai számában teljes részletességgel foglalkozik.

Pofonok a színházban.

Ilyen címen emlékeztünk tegnapi számunkban arról a sajnálatos botrányról, amely csütörtökön este a kulisszák között játszódott le. Egyben rosszalásunkat fejeztük ki afölött, hogy a sztrájkoló és szolidáris ujságírók ilyen eszközökhöz nyultak. Az egyik ujságíró tettlegességre ragadtatta magát és ezzel a sztrájk általánosabb ügyében két embernek akadt szigorúan privát jellegű ügye.

Az érdekelt felek, nevezetesen Faragó Rezső és Véssey Kálmán, valamint az esetnek részint szemtanúi, részint hallomásból ismerői a legkülönfélébb formákban kolportálják a részleteket; Véssey Kálmán állítása s az egyik szemtanu rendőrnek (Kiss Elek) jelentése alapján az inzultus orvotmadásnak van feltüntetve. Tegnapi cikkünkben nem tettünk arról említést, hogy Véssey támadóit részben arcul veréssel, részben botjával ütlegelte, mert ezt egyesesen tagadja úgy Faragó Rezső, valamint Dutka Akos is. Hogy a valóságban ki kapott ki alaposabban s hogy ki tulajdonképpen a hibás, azt a hivatalos nyomozás fogja megállapítani. Tény, hogy itt botrány történt, amelynek Véssey kezdeményezője nem volt.

Az egészről egyet kell nyomatékosan kiemelnünk: a közönség éppen torkig van már ezekkel a leleplezésekkel és botrányokkal. A sztrájk ügyét intézzék el az érdekelt felek egymás közt, ahogy tudják, de ne zaklassák fel privátügyeikkel egy város békéjét.

Az ujságíró sztrájkjal kapcsolatosan az a hír van elterjedve, hogy a sztrájkoló ujságírók egy új, radikális irányu napilapot indítanak — a szabadkőműves páholy támogatásával.

Nagyváradon pedig, ahol négy rendes és két krajcáros napilap jelenik meg s minden árnyalatnak és minden pártnak van napilapja, új közlönyre alig van szükség.

Legkevésbé pedig a radikálisokak, kiknek elveit szolgálja a *Nagyvárad* is, melynek új szerkesztője — Pap János — szabadkőműves és legújabb munkatársa — *Horkay* Elemér sem állhat messze tőlük, hisz tegnap jelentette ki a Nagyváradban, hogy ő azért jött ide Nagyváradra, hogy *Doktor Halál* című Uránia darabjával a halottégetés eszméjének csináljon propagandát. Ezért ugyan kár volt ide táradnia. Ilyen bolondgombák anélkül is kellenél jobban tenyésznek Nagyváradon.

Az élelmes szabadkőművesek ime az ujságírók veszekedését is arra használják fel, hogy új közlönyt teremtsenek maguknak és még a régihez is betolják szemétket. A keresztények pedig zavartalanul alusznak tovább a közönyösség puha kényelmes párnáin és egykedvűen nézik, mint szervezkedik egyre jobban az ellenség.

A rézbányai titokzatos gyilkosság.

Míg Budapest közönségét és detektív világot a Latini Nándor meggyilkoltatása izgatja anélkül, hogy valami eredményt tudnának produkálni, addig Biharmegys *Rézbánya* községében is hasonló eset tereli magára egyre nagyobb arányokban nemcsak a hatóságok, de a vármegye közönségének figyelmét is.

Megirtuk pár nap előtt, hogy Rézbányán a a patak medrében véres fejjel holtan találták meg *Bartos* Jakab bányászt. Azóta csaknem egy hét telt el és még ezideig semmi nyoma annak, hogy ki és hogyan követte el a borzalmas gyilkosságot. Az ügyben jelenleg 6 csendőr vezeti a nyomozást.

Az eddigi nyomozás eredménye semmivel sem tud többet, mint 6 nappal ezelőtt. Eddig a nyomozás csupán a gyilkosság előtti órákról tud felvilágosítással szolgálni, azonban, hogy mi történt a véres percek alatt csak a következmények világítják meg némileg.

A titokzatos ügyből eddig a csendőrség mindössze annyit tudott megállapítani, hogy *Bartos* a gyilkosság előestéjén a korcsmában mulatott és amikor már elfogyott a pénze az őt marasztaló barátainak így szólt.

— Azért megyek haza mert már nincs pénzem.

A korcsmából *Bartos* hazament. Odabaza *Bartos*nak egy hülye leánytestvére és egy fiú testvére voltak. A két testvér épen aludt mikor *Bartos* megérkezett.

— Hol van a veremásod? Kérdezte *Bartos* testvérét. A szokatlan kérdés gyanus volt a két testvérnek és megkérdezték tőle, hogy mit akar a veremásóval ill. későn.

— Ne törődjetelek vele? Hol van a szerzőm? felelte *Bartos* és nyomban keresésére is indult a csákánynak, amit magához véve eltávozott hazulról. Azóta nem látta senki *Bartos*ot élve. Betört fejjel megcsönkített kezekkel találták másnap meg a patak medrében. A hullától 200 méternyire feküdt a véres csákány.

A hullán, a koponyán látszik hatalmasabb ütés. Erről meglehetősen állapítani, hogy ezt az ütést orozva hátulról mérte a gyilkos *Bartos*ra. Mikor az első ütés megtörtént *Bartos* a fejéhez kapott a kezével s ugyanekkor érte a második ütés, mely a kezét érte és az ujjait levágta. Ezután *Bartos* elveszithette eszméletét sőt a halál is beállhatott, mire a gyilkos a testet a patakhoz vonszolta és a mederbe dobta.

A csendőrség feltevése szerint a gyilkosságot olyan valaki követhette el, aki nem ismerte *Bartos*ot és pénzt sejtett nála. *Bartos*ról ugyanis többen hitték azt, hogy állandóan van nála 70—80 korona. Hogy volt *Bartos*nál pénz ezt megcáfolják *Bartos* testvérei. Más verzió szerint *Bartos* valami ismeretlen szerelmi ügyből kifolyó bosszúnak esett áldozatul. Ez azonban csak üres feltevés.

Tény az, hogy eddig egyáltalán semmiféle pozitívum nincs a csendőrség birtokában és hogy a további nyomozásban sincs kilátás arra, hogy világosságot derítsenek a titokzatos ügyre.

*** Országos zarándoklat Rómába.** A május 3-án induló zarándoklat iránt úgy egyházi, mint világi részről az egész országban igen élénk érdeklődés mutatkozik. A püspökök pásztorlevélben hívták fel a híveket csatlakozásra s a káptalanok elhatározták; hogy képviseltesk magukat. A különböző vidékekről érkező jelentkezések alapján máris biztosítottak látszik e mozgalom teljes sikere. A jelentkezés záróidejét az Országos Katolikus Szövetség (Budapest, IV. Ferenciek-tere 7. III. lépcső I. emelet 8.) április hó 20-ra állapította meg.

UJDONSÁGOK.

*** Népszövetségi értekezlet.** A nagyváradai katolikus népszövetség tárgyában vasárnap délután fél öt órakor a Kath. Kör. helyiségében szervező bizottsági ülés lesz, melyre a taggyűjtők sziveskedjenek megjelenni.

*** Kérem a munkaadókhoz.** A Bishop Auckland football csapata ma szombaton délután fél 5 órakor a Rhédey-sportpályán mérkőzést tart a NAC csapatával. E nagy jelentőségű mérkőzés tanúságai fontos kihatással lesznek a város sportfejlődésére. Igen kívánatos tehát hogy a város sportoló ifjúsága a mérkőzést végig nézhesse. Tisztelettel kérjük tehát Nagyvárad város összes pénzintézeteit, vállalatait, kereskedő és iparos munkaadóit, hogy érdeklődő alkalmazottaikat a mérkőzés megtekintése végett a délutáni órákra szabadságot sziveskedjék. A NAC választmánya nevében Pásztor Bertalan főtitkár.

*** Elnökválasztás az ipartestületben.** A nagyváradai ipartestület közgyűlést hívott össze a *Bertsey* György halála folytán megüresedett elnöki állás betöltése tárgyában. A közgyűlésre a következő meghívót bocsátotta ki: A Nagyváradai Ipartestület 1912. május hó 12-én délelőtt 9 órakor, határozatképtelenség esetén május 19-én ugyancsak délelőtt 9 órakor a Tüzoltólaktanya nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a testület tagjait az ipartestület előjáróságának 1912. márc. 28-án hozott határozata folytán meghívjuk. Nagyvárad, 1912. április 8. Cser János ipartestületi alelnök, Czeglédi Jeremiás, ipartestületi alelnök, Dévald László ipartestületi titkár. Tárgysorozat: 1. Elnök választás. 2. Oly indítványok tárgyalása, melyek az alapszabály 11. § a értelmében 8 nappal a közgyűlés előtt 20 tag aláírásával beadva lettek.

*** Verekedő munkások.** *Megyeri* Imre és *Díószegi* Sándor gyári munkások, akik a váradveleencei Gitye-féle ekegyárban vannak alkalmazva, tegnap délután botrányos verekedést rögtönöztek a Templom-téren. A két bepálinkázott munkást a közelben levő rendőrszem *Mezey* Ferenc bekísérte a rendőrségre, ahol igazolás után elbocsájtották őket. Az eljárás ellenök megindult.

*** Megkerült a pénz.** Említettük néhány nappal ezelőtt, hogy a kondorosí plébániáról egy 6000 koronát tartalmazó levél, mely előtte való nap az Országos Központi Hitelszövetkezettől jött, ismeretlen módon eltűnt. A levél ellopásával a hárszelvény lett gyanúsítva. Ez irányban a csendőrség széleskörű nyomozást indított. A nyomozás során kiderült, hogy a pénzt egy cukrász leány lopta el, akinél az összeget meg is találták. A csendőrök véleménye szerint a lopás csakis a gazdasszony tudtával és beleegyezésével történhetett. A csendőrség és a községi rendőrség együttes munkájának lett az eredménye az, hogy a pénz 120 korona kiján megkerült.

*** Összemarták a patkányok.** Hátborzongató dologról ad tudósítást mezőtelegi levelezőnk. Sós Bálint mezőtelegi gazda felesége tegnap magára hagyta 8 hetes kisfiát, akit bölcső hiányában egy teknőbe helyezett el. A szerencsétlen gyermek elaludt. Alvásközben a lakásban tulságosan elszaporodott patkányok a gyermek arcát valósággal összemarták, kezéről pedig úgy lerágták a húst, hogy a kis csöpségnek a csontjai látszanak. A gyermeket orvosi kezelés alá vették. Sós Bálint az esetről jelen-

tést tett az előjárásnak is és kérte, hogy a veszedelmes patkányok irtásához szükséges mérget adják ki neki.

* **Artézi kut Belényesen.** Dr Popper Akos és Grósz Menyhért nagyváradai lakosok tegnap kérvényt adtak be a vármegye alispánjához, hogy artézi kut furásához engedély adjon számukra.

* **Elveszett nagyértékű bőrönd.** Kellemetlen utazása volna Back Károly Gáspár hollószegi birtokosnak e hó 8 án reggel. Üzleti ügyekben ment ki Szombatságra a belényesi vicinális dőcögő kocsiján. Négy bőröndöt vitt magával, de amikor leakart szállani a dőcögő vicinálisról csak hármát talált maga körül. Az ismeretlen módon elveszett bőröndben 45—50000 korona értékű kötvények és váltók és üzleti levelek voltak halomszámra. Keresett, kutatott a bőrönd után, de nem birt nyomára akadni. Ezért hát kénytelen volt az alispánhoz fordulni, hogy kerestesse tovább az elveszett bőröndöt. Kéri kérvényében, az alispánt, hogy tétesse közé a Rendőri Közlönyben és a vármegye hivatalos lapjában. A megtalálónak, vagy pedig annak, aki bármit tud mondani a bőrönd sorsáról, 100 korona jutalmat ígér. Es az alispáni ígató ráadásul még meg is lelelte a kérvényt 2 korona erejéig. Ugy látszik, nem találta elégnék 50000 korona vesztéséget. Hát aki 100 koronát akar kapni, az jelentkezett minél előbb Back Károly Gáspár hollószegi birtokosnál.

* **Kifosztott kereskedő.** Mezőtelegdőről jelenti tudósítónk, hogy ott tegnap reggelre kellemetlen meglepetésre ébredt Lindenfeld Ferenc kereskedő. Az éj folyamán ugyanis ismeretlen tettesek felmásztak a kereskedő háza tetejére és annak cserepeit leszedve a padlásra jutottak. honnan egy létra segítségével a bolt helyiségbe ereszkedtek. Az üzletből minden elvihetőt elvittek a betörők, sőt még a pénzeszközöket is megdézsmálták. A tettes egy bajszkefét hagyott hátra s a csendőrség most ezen a nyomon igyekszik a betörőt elfogni.

* **Kivándorlás.** A jánosdi jegyző tegnap utlevél csekk-befizetési lapokat kért az alispántól. Nem is egyet, nem tizet, hanem egy egész füzetet. Ugy látszik, hogy sok az elégedetlen ember Jánosdon.

* **Modern uri fodrászat, manicűr, pedi cűr, villanyos arcsmassage és olvasóterem Nagy Sándor-u. 4. MARTON JOZSEF. Telefon sz. 775.**

x **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a tilalmi időszak, de az igazi vadász most már fokozott buzgalommal irtja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezzze be szakembertől. Továbbá a legalkalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyvere rendben legyen mire újból szüksége lesz rá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban kezeség mellett található LADÁNYI JÓZSEF püskaművesnél, **Nagyvárad, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. — Tanoncz felvétetik.**

x **Árajánlat!** Biharmegye egyik legnagyobb csemege áruházából. Így tehát főlsleges ma már Triest, Fiume vagy Budapestről hozatni árukat, mert városunkban az ismert **Aszódi**-cégnél a következő cikkek állnak a nagyközönség rendelkezésére: Kávék csakis nemes fajokból egynegyed kilo 1 kor., Szardínia uszonára 1 doboz 28 fill., Bihari pont 1 doboz 48 fill., Pisztráng eredeti 80 fill., Francia szardíniák, Ossee file göngyhering, mindenféle halconservék. **Aszódi** cég elég garancia arra hogy mindent jót és olcsót ad. Főüzlet: **Kossuth-utca.** Fióküzlet: **Kert-utca.** Husvétli tojás ezukorkák a legolcsóbban.

A Bishop Auckland Nagyváradon.

Nemzetközi footballmérkőzés

Április 13-án (szombaton) délután fél 5 órakor a Rhéd-v-kerti Sport pályán a

Bishop Auckland

a legjobb angol amateur labdarugó csapat a fővárosi B. A. K.—M. T. K. és F. T. C. csapataival folytatott szenzációs sikerű mérkőzése után a

Nagyvárad A. C.

első csapatával mérkőzést tart.

Nagyvárad az első vidéki város, ahol angol labdarugók bemutatkoznak.

Mérkőzés előtt a 101-ik gyalogezred zenekara fog hangversenyezni.

Helyárak: Fentartott hely 4 korona. Tribün 3 korona, Állóhely 2 korona, Clubtagok és diákok részére 1 korona.

Este a színházban az angol vendégek tiszteletére bérletszűnetben a „Leányvásár” adatik.

SELYEM TRIKÓ, GUMI TRIKÓ ÉS HALCSONTNÉLKÜLI FÜZŐ
eredeti párisi szabadalmazott gyártmány, csak

Rosenzweig Rózánál

kapható. Szalárdi-utca 9.

Különleges felöltők, kosztümök, blouzok és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában
Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Leányvásár.
Vasárnap délután: Babuska; este: Berkovits és Társa. (Bemutató).
Hétfő: Berkovits és Társa.
Kedd: Berkovits és Társa.
Szerda: Berkovits és Társa.
Csütörtök d. u. Ihusági előadás: Falurossza; este: Eva boszorkány.

A pajtások.

A kamarajátékosok tegnap este beigazolták, hogy az ő darabjaik nem nagy színpadra való alkotások. Strindberg Agost négyfelvonásos komédiának nevezett darabját, A pajtások-at adták elő. A darab nem szindarab, mert semmi sem történik benne négy felvonáson át egyéb, minthogy egy festő házaspár veszekszik, vitatkozik. De ha a dramatizált forma színpadra utalja is a művet, legkevésbé mondható komédiának. Szatíra volna a leghelyesebb elnevezés, az asszonyi természet szatírja. Még pedig nagyon epés szatíra, mert aligha van az életben olyan szivtelen, kicsinyes, ravasz, önző, gögős, megalázkodó, alattomos és hiszterika nő, mint Strindberg Bertája.

Ezt a nehéz szerepet Feld Irén nagy művészettel játszotta, ő igazán kiváló művész. Mellette ma is Molnár József és Vitéz Róbert tűntek ki, míg a többi szereplő nem emelkedik a közepes vidéki színvonal fölé. A kamarajátékok akkor érnék el céljukat, ha minden szerep elsőrendű kezekben volna. Például, ha a Nemzeti színház tagjai rendeznének megfelelő helyen kamarajátékot.

Az előadás előtt Dutka Akos méltatta Strindbergnek sajátos költészetét.

A leányvásár az angolok tiszteletére. Az idei szezon legzajosabb sikerű operettjét: A leányvásárt bérletszűnetben hozza ma este színpadra a Szigligeti színház kitűnő gárdája. Az előadás jelen lesznek a nagyváradai sport egyletnek világhíres vendégei a Bishop-Auckland Club footballistái, ezeknek tiszteletére a legdiadalmasabb magyar operettet előadják.

NYILTTÉR.

Figyelmeztetés!!

A serfogyasztási idény beálltával van szerencsénk a t. c. fogyasztó közönséget értesíteni, hogy

eredeti töltésű DRÉHER-fele palacksernek

csak az tekintendő, melynek üvegén és bádogdugóján

jelzésű védjegyünk látható. Kérjük ezt figyelemmel kísérni.

Teljes tisztelettel

Bognár és Szántó.

EGYESÜLETEK.

A munkásbiztosító közgyűlése. Felhívás a helybeli Munkásbiztosító Pénztár közgyűlése kiküldötteihez. A helybeli munkásbiztosító ez év április 14-én határozat képtelenség esetén április 21-én d. e. 10 órakor tartja közgyűlését. Felhívjuk tehát a beválasztott munkaadó kiküldött tagokat tekintettel a közgyűlés fontosságára, azon teljes számban jelenjenek meg s véleményadásukkal valamint bírálatukkal igyekezzenek oda hatni, hogy a közgyűlés munkája hasznos, munkaadó és munkás érdekeket egyaránt kielégítő legyen. Tisztelettel az ipartestület elnöksége.

SPORT.

Debreceni athléták Nagyváradon. A Nagyvárad Sport Club folyó hó 14-én délután 4 órakor a Debreceni Egyetértés Sport Clubbal barátságos football mérkőzést tart a Rhédey kerti Sport-téren. Nagy érdeklődéssel tekintünk a két egyesület találkozása elé, mivel a Debreceni Egyetértés csapatának első szereplése lesz Nagyváradon. Előzőleg fél 3 órakor a NAC. III-ik csapata tartja bemutatkozó mérkőzését a NAC. II-ik csapatával.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése:
Budapest

A gabonatőzsdén tegnap kezdetben változatlanul indult az üzlet, míg a zárlatnál lényegesen ellanyhult az irányzat

Határidők zárlata:

Áprilisi buza	— — — —	11:47
Októberi buza	— — — —	11:49
Áprilisi rozs	— — — —	10:30

Októberi rozs	— — — —	8:89
Áprilisi zab	— — — —	9:95
Októberi zab	— — — —	8:65
Májusi tengeri	— — — —	8:97
Juliusi tengeri	— — — —	8:95

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	835.—
Osztrák hitelrészvény	— —	657.—
Jelzálogbank	— —	471.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	543.—
Közuti vasut	— —	784.—
Osztrák államvasut részvény	— —	732.—
Salgótarjáni kőszén	— —	720.—
Városi vasut	— —	415.—

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Irtá: **Schmidt Amália.** — Fordította: **N. M.**
(Folytatás) 89

— Nem... Helén... nyögé a beteg. Most végre azt hitte Louise, hogy érti a beteg nyugt lanságának valódi okát.

— O több egy événél. hogy nálunk lakik, — válaszolt óvatosan; — ő oly csendes és szerény, hogy ittléte senkit sem zavar; ha ön véletlenül nem értesült volna Helén ittlétéről, bizonyosan nem gyanítaná őt itt.

A beteg sóhajtott; még meg nem értette őt Louise, de már nem volt több ereje a beszédre. Hosszu szünet után hebegé:

— Levelet... Miksának

— Már irtak neki; Ostiz ur vállalta ezt magára, s férjem néhány sorral toldotta meg.

Ismét a vidámság mulékony kifejezése ömlött el a beteg arcán s kis idő múlva elszunynyadt. Nehéz, enyhet nem adó álmom volt ez, melyből a szuevedő vad félrebeszélésre ébredt. Louise félt a következő éjtől, és odaintette férjét, ki a kertben föl s alá sétált. Az előszobában találkoztak.

— Éelek, hogy még ez éjjel meghal, — susogá Louise szorongva; — pedig úgy látszik még sok van a szívére.

— Alkalmasint nem igen fog többé ágyából fölkelni — mondá csendesen az orvos. — De oly hamar nem lesz vége, hacsak tüdőszélhűdés nem éri. Hanem ennek még semmi jele. Mindazonáltal óhajtom, hogy fia minélhamarabb megérkezze.

— Én is; szivemből óhajtom ezt. Hol van Helén?

— Károlykát fektette le és még nála van. — Itt maradj egy perczig? Csak egy pillanatra szeretném őt látni.

Brand a betegszobába ment, Louise barát-nőjét kereste föl.

Szegény Helén halványan és sirva ült a kis alvónak ágya mellett, kinek gyermeki ártatlanságát még nem érintette amaz agnály és feszültség, mely alatt egész környezete szenvedett. Fabábjának tört lábát szalaggal kötötte körül a kis fiu (mint atyám tette az idegen, beteg ur karjával, mondá) és aztán egy ujságpapírból készített ágyba fektette le.

Ezen bábon nyugodtak most Helén szeméi és arra gondolt, hogy ma reggel maga is oly butlansággal, melyet most majdnem hihetetlennek tartott, segédkeett az orvosnak egy műténél és hogy akkor, bár a szegény sebesültet szívéből sajnálta, mégis oly nyugodt és elégedett maradt, mint Károlyka az ő bábjának képzelet fájdalmainál. E nyugodtságot most szivtelenségnek tartotta és önzésről vádolta magát.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

VARJU FERENC

műbútor asztalos
DAMJANICS-UTCZA 30 SZ

Készít minden néven nevezendő modern butorokat stb. — Elvállal javításokat jutányos árban.

Biharmegyei Takarékpénztár

Hirdetmény.

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 3.600.000 koronáról 2000 drb 600 korona névértékű új részvény kibocsájtása által

4.800.000 koronára

felemeli, mely új kibocsájtású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.

II. A kibocsájtási árfolyam 800 koronában állapítatik meg, amelyből 600 korona a részvénytőkére, 200 korona felpénzből a kibocsájtási költségek levonása után fenmaradó összeg a tartalékalapok javára fog iratni.

III. Az új kibocsájtású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsájtási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megtérítendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912. január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912. február 29-én tul az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényivek nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzés után azonnal visszaadandók.

V. A befizetések következőképen teljesítendőek:

300 korona	fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával
250 »	» 1912 március 31-ig
250 »	» 1912 április 30-ig

és minden részletfizetésnél az 1912. január 1-től esedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmissége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

A Biharmegyei Takarékpénztár Igazgatósága.

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn tul teljesíté, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 60 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsájtását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések — hozzászámítva a névértéken felül elért többletet — a társaság tartalékalapját illetik.

A Leszámitoló és Jelzálogbank r.t. épületében egy **5 szobás** Bémer-térre néző lakás

május 1-től kiadó.

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim és a nagybecsű közönség szíves tudomására hozni, hogy a KOVÁCS és LUX cégből kiléptem s üzletemet ideiglenesen

Füzes-utca 14 szám

alá helyeztem át. Készítek modern butorkat, portálékat, kávéház és üzletberendezéseket, épület-munkákat. Május 1-től villanyerőre berendezve, külön butor osztály. A n. é. közönség szíves pártfogását továbbra is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Kovács Zsigmond, műasztalos.

Lakás: Körös-utca 9.

Telefon szám 10 87.

Műhely: Füzes-u. 14.

Legelő bérlet.

Dusafalva község határában: **300 kat.**
hold legelő bérbeadó. Értekezhetni a
Polgári Takarékpénztárnál, Nagyváradon

Fecském hova szállsz!

stb. kuplékat, katonai és cigányzene játsza az „EUFON” tölcsernélküli beszélő gép,

mely 5 legújabb duplalemezzel csak 40 korona. •Wagner Hangszerkirály-nál, Budapest, József-körút 15. szám. — Gyorsjavító műhely. — Használt lemezeket becsereél. Nagy fényképes árjegyzék ingyen

Bükkfa parkett

fedélcserép, mész, cement, gipsz, fedéllemez, elszigetelőlemez, nád,

Budweissi kályhák

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET
Kossuth Lajos-utca 4. szám
1912 január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti száma törzsbeletét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezővénnyre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbeletenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbeletét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. *A kölcsönökről kiállított kötelezővények bélyeg- és illetékmentesek.*

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1911. december hó.

•A Polgári takarékos és segélyező-szövetkezet igazgatósága.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok.

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Rendkívüli alkalom

valódi perzsa és Smyrna szőnyegek kedvező be-
vásárlására kínálkozik

Leitner Márton
cégnél

Zöldfa-utca 5. szám,

ahol elragadó szépségű perzsa ágyelők, futók és átjárók, valamint valódi perzsa és smyrna ebédlő és szalonszőnyegek óriási választékban

nagyon olcsón

kaphatók. — Dús választékot nyújtok bel- és külföldi gyártmányu nagyszőnyegekben, juta gypaju és tapestry futókban és fali szőnyegekben, legolcsóbban előirt

szigoruan szabott árak

mellett. — Nagy raktár női costüme és blouse-kelmékben, zephirek, battistok, delainek, kartonok, valamint az ős-szes tavaszi ujdonságokban.

Telefonszám: 413.

6781—1912.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi Miniszter ur 27902—912. számú leirata folytán közlöm, hogy a m. kir. honvéd főreáliskolában és a honvéd Ludovika Akadémiában az 1912—1913. tanév kezdetén betöltendő államköltséges (teljesen díjmentes vagy féldíjmentes) továbbá alapítványos a fizetési helyekre pályázók a felvételi feltételeket, a kérvények benyújtása stb. stb. tárgyában kibocsátott hirdetményeket a katonai ügyosztályban (városháza II. emelet 31. számú szoba) a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Nagyvárad, 1912. április 3.

Eleméry,
tanácsnok.**Ungváry és Tokai**Bankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becslési irodája**RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.**

Helybeli és vidéki telefonszám 725

Szalonna, plombozott lóhere, luczerna, búkköny, len és kendermag, árpa, zab kitűnő minőségben kapható. Gabona és termények vásárlása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

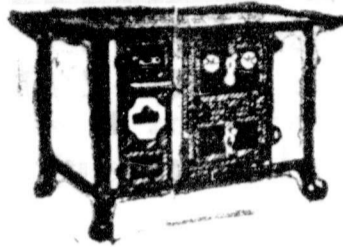
Teleky-utca 3-ik szám, banképület.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sarkady és Szánthó**TORONYÓRA GYÁRA**

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő berendezés.

Árjegyzék kívánatra.

Saját ház.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

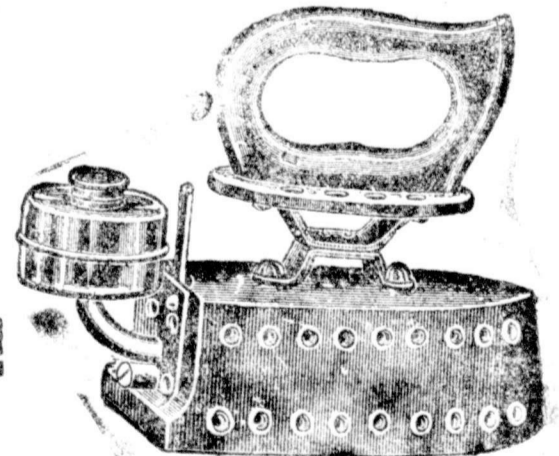
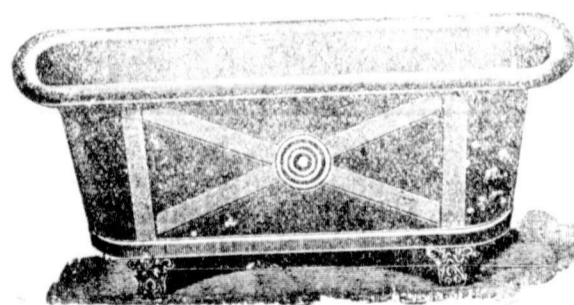
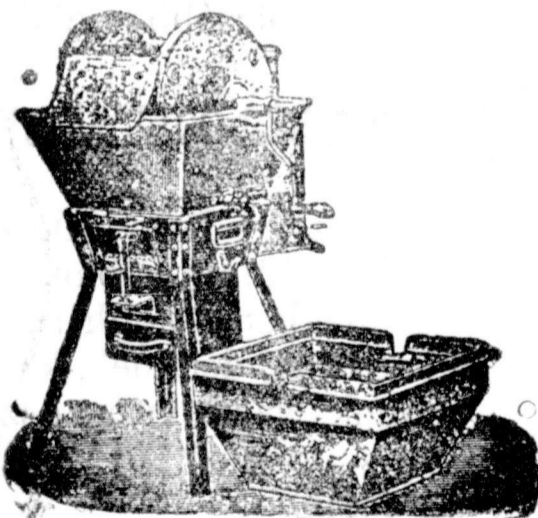
A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek,
modern konyha berendezések kizárólag**TARSOLY és RISZTÓ**

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

